

«Els drovan carstgauns da carn e saung»

La Giuventetgna Cadi ha stuiu serrar (ad interim) ils locals da sentupada a Sedrun, Mustér e Surrein

SUSI ROTHMUND/FMR

■ Dapi igl atun vargau ein ils locals da sentupada dalla Giuventetgna Cadi a Mustér e Surrein gia serrai, quel a Sedrun dapi miez december. Tenor Gabriela Cabalzar-Lombriser, la promotura dalla lavur da giuventetgna aviarta, han ils giuvenils in enorm basegns da s'entupar sco usitau ed ei giavisch, ch' ils locals vegnien proximamein puspei aviarts.

«Nus essan empau en in dilemma. Igl ei il pensum dalla Giuventetgna Cadi da far lavur da prevenziun mo era da promover il brat ed ils inscuters dils giuvenils. Da l'autra vart han las vischnauncas – ch' ein responsablas per l'instituiziun – plitost survegniu la cunzina da frenar sentupadas e buca da carmalar. Per quei ha ina suenter l'autra decidiu da serrar ils locals da giuventetgna», declara Gabriela Cabalzar-Lombriser. La promotura dalla lavur da giuventetgna aviarta sa denton era, con gronds ch'il basegns da sentupar ei gest en giuvens onns. Ei mondi per veser e vegnir vesius, per sentupar e semplamein saver eser e guder la cumpignia. Quei seigi immens impurtont e maunchi ussa quasi diltuttafatg. «Ei vegnan frenai da far tut quei che schai en lur natira. Gia per nus carschi va ei vess da viver cun tuttas restricziuns, reglas e scamonds durant la pandemia. Per glicud giuvna ei quei aunc bia pli grev da desister d'aschi bia da quei ch'ei fagessen

mats vid las reglas e restricziuns:

«Biaris vesan en ch'ei fa basegns e fan fetg pulit, ei fan negina revoluziun.»

Ella senti denton che biaris hagian avunda, sappien buca propi co ir entuorn cun tut quei e mettien pli dig e pli fetg en damonda certas caussas. Biaris hagian il sentiment ch'ei tonschi, mo ughegien tuttina buca da far paleis aviartamein lur tenuta. Gabriela Cabalzar-Lombriser vegn adina puspei confruntada cul giavisch d'arver ils locals da sentupada. Damai ch'ins astgi actualmeins sentupar pli mo en gruppas da tschun, fagessi quei denton pauc senn e fussi complicau. L'audiencia dalla mesjama suentermiezdi ha ella saviu mantener ed ils giuvenils nezegian quella puschida. Era cheu ei il diember denton limitaus sin tschun persunas alla ga.

Trests entochen desorientai

Gabriela Cabalzar-Lombriser constatescha in augment dil consum da medias

«Las sentupadas realas mauncan fetg als giuvenils»

Gabriela Cabalzar-Lombriser

d'emblidar lur quitaus e stinschentur lur tristezia cun alcohol ni auter. Ei sentien era ils quitaus dils geniturs e la malruas-seivladad da quels e d'auters carschi. Cul temps vegnien biaris pli e pli trests e desorientai. «Anoviaris muossan ei buca quei e fan sin cool», declara ella. Cumparegliu culs giuvenils els marcaus mondi ei denton aunc bein cun quels ella Cadi. Ei sappien ir ordaviert e far sport ella natira. Aschia possien biaris untgir empauet las restricziuns e sentupar ordaviert. Quei fetschien oravontut ils buobs.

Prender temps

Gabriela Cabalzar-Lombriser ha anflau in'alternativa per la «halla aviarta» che ha normalmeins liug durant la stagiun d'unviern duas ga il meins a Rabius ni Trun. Muort la regla da tschun persunas ei era quella puschida sistida il mument. Sut survegionza dils menaders savevan ils giuvenils sentupar leu per se-

sentupadas sin las differentas patineras. Igl emprem a Trun ed a Sedrun sil glatsch natural ed actualmeins mo pli a Mustér. «Il basegns da sentupar ei fetg gronds ed ei fan stediamein diever», declara ella. Per gl'auter mantegn la promotura da giuventetgna il contact via las gruppas da what's app ni per telefon. Pensums per occupar il giuvenils dat Gabriela Cabalzar-Lombriser denton sapientivamein negins. Ei seigien gia occupai detgavunda cun medias socialas e vid ils computers e drovien autras distracziuns: «Els drovan carstgauns da carn e saung!» Als geniturs appellescha ella da prender temps pils giuvenils. Ei seigi impurtont d'encurir il discuors, denton senza dumandar ora els, pertgei lu blocheschien ei. A spass culs geniturs lessien ei strusch ir en quella vegliadetgna. In'alternativa seigi far ensemen sport, ni era dar in giug divertent a casa seigi in bi passatemp. Gabriela Cabalzar-Lombriser ha malgrad tut ina massa lavur damai che tut ei ussa pli complicau e stentus. Ei seigi incuntin da leger novs concepts e mirar tgei che las organisaziuns tetgalas fetschien. Ei fussi da planisar pil futur, mo quei seigi immens difficil ed adina puspei stoppian cuors ni occurrenzas vegnir spustadas. Malgrad tut ei la mumma da quater dunnas giuvnas cheu pils giuvenils e quei cun plaid e cussegl. Quels contacteschan el-

bugen», di la dunna da 56 onns.

Negina revoluziun

Tenor la promotura da giuventetgna sentegn la gronda part dallas mattas e dils

socialas. Ils affons e giuvenils seigien aunc bia dapli online che schiglioc e consumeschien diltut. Il prighel da curdar en dependenzas seigi era pli gronds che normalmeins, damai che biaris empovien

muentar comunablamain. Pil solit laschieren ei ir bien e dad ault musica e dettien unihockey ni auters giugs. La «halla aviarta» e l'avertura dils locals dil venderdis ha la promotura remplazzau cun

la voluntariamein – era ussa – e san ch'ella mantegn discreziun.

www.gjuventetgnacadi.ch